ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Основи екскурсознавства

Вид дисципліни (за компонентом ОП): вибіркова
Освітньо-професійна програма: Менеджмент туристичної індустрії
Спеціальність**: 073 Менеджмент**
Галузь знань**: 07 Управління та адміністрування**
Рівень вищої освіти**: перший (бакалаврський)**
Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний
Мова навчання: українська
Розробник: Паламарюк Марія Юріївна, кандидат географічних наук, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

Профайл викладача (-ів)
http://ecogeo.cv.uahttps://ecogeo.cv.ua/%d0%bf%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d0%bc%d0%b0%d1%80%d1%8e%d0%ba-%d0%bc%d0%b0%d1%80%d1%96%d1%8f-%d1%8e%d1%80%d1%96%d1%97%d0%b2%d0%bd%d0%b0/

Контактний тел. 0992256650

E-mail: m.palamariuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації Онлайн-консультації: вівторок 14.00 – 15.00
Очні консультації: за попередньою домовленістю.
(понеділок з 14.00 до 15.00).

Мета навчальної дисципліни: набуття студентами фахових компетентностей із розробки та проведення екскурсій з використанням сучасних технологій та особливостей соціокультурних трансформацій сьогодення, формування у майбутніх менеджерів з туризму сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань в екскурсійній справі.

1. **Результати навчання**

Загальні компетентності

Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності

Здатність визначати перспективи розвитку організації.

Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

Здатність аналізувати і структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання:

Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу нформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень

Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

Знати теоретичні та методичні основи системного аналізу для моделювання і прогнозування розвитку туризму на різних адміністративно-територіальних рівнях.

Знати і розуміти тенденції розвитку туристичної галузі на сучасному етапі, планування діяльності і стратегії розвитку туристичного підприємства, технологію організації туристичної подорожі, вміння аналізувати ринок туристичних послуг, визначати конкурентні позиції країни або видового ринку туристичних послуг.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності і міжкультурності.

Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Згідно вимог освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;
- зміст базових понять з екскурсознавства та організації туристичного обслуговування, а також світоглядних та суміжних наук;
- принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;

Після опанування дисципліни студенти повинні вміти:

- застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;
- проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;
- демонструвати виконання професійних завдань у стандартних та невизначених ситуаціях.
- приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

3. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	**Рік підготовки**	**Семестр**	**Кількість**		**Кількість годин**						Вид підсумкового контролю
			кредитів	**годин**	**лекції**	**практичні**	**семінарські**	**лабораторні**	**самостійна робота**	**індивідуальні завдання**	
Денна	4	8	6	180	33	33			114		залік

3.1. Загальна інформація
3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	прак	С.р.		л	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи екскурсознавства								
Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи екскурсознавства	18	4	4	10				
Тема 2. Історія розвитку екскурсійної справи	20	4	4	12				
Тема 3. Закони, закономірності, принципи екскурсійної діяльності	16	2	2	12				
Тема 4. Класифікація екскурсій	18	4	4	10				
Разом за ЗМ1	90	**14**	**14**	**35**				
Змістовий модуль 2. **Методика і техніка проведення екскурсій**								
Тема 5. Характеристика методичних прийомів екскурсії	20	4	4	12				
Тема 6. Техніка проведення екскурсії	19	4	4	11				
Тема 7. Методика підготовки екскурсії	20	4	4	12				
Тема 8. Інформація і комунікація в екскурсійній справі.	19	4	4	11				

Разом за ЗМ 2	90	**16**	**16**	**40**				
Усього годин	**180**	**30**	**30**	120				

3.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	**Кількість годин**	**Кількість балів**
1.	Методика підготовки екскурсовода до проведення чергової екскурсії.	4години	5 балів
2.	Методика проведення екскурсії	4години	5 балів
3.	Показ як методичний прийом у ході проведення екскурсії	2години	5 балів
4.	Методичні прийоми розповіді у ході проведення екскурсії.	4години	5 балів
5.	Особливі методичні прийоми у організації екскурсії	4години	5 балів
6.	Регулювання діяльності екскурсовода	4години	5 балів
7.	Інформація і комунікація в екскурсійній справі.	4години	5 балів
8.	Керівництво та лідерство в екскурсійній діяльності	4години	5 балів
Всього		**30**	**40**

3.4. Самостійна робота студентів

Тема	**Завдання**	**Кількість годин**	**Кількість балів**
1	Особливості формування сучасної моделі екскурсійної діяльності в Україні.	10	1
2	Місія і цілі екскурсійної організації	10	1
3	Сутність екскурсознавства та її місце в системі управління.	10	1
4	Поняття екскурсознавства і його місце в системі управління.	10	1
5	Моделі комунікаційного процесу. Комунікаційні перевантаження в екскурсійній справі.	10	1
6	Критерії оцінки роботи екскурсовода.	10	1
7	Сутність та різновиди відповідальності та етики в екскурсійній справі	10	0.5
8	Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації	10	0.5
9	Інформація, її види та роль в екскурсійній справі. Носії інформації. Вимоги, що висуваються до інформації.	10	0.5
10	Передумови виникнення науки екскурсознавства.	10	0.5
11	Адаптація організації до ринкового середовища	10	1
12	Особливості планування роботи екскурсовода на туристичних фірмах	10	1
Всього		120	10

*Питання, винесені на самостійне опрацювання, включені до тематичного і підсумкового тестового контролю.

3.5. Індивідуальні завдання, передбачені індивідуальним планом

(оцінювання: одне ІНДЗ - 10б.)

№	Назва теми
1	Закони, закономірності та принципи екскурсознавства
2	Різновиди технологій прийняття управлінських рішень в екскурсійній справі.
3	Значення людського фактора в екскурсійній діяльності.
4.	Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і винагород екскурсовода
5.	Загальна характеристика моделі сучасного екскурсовода.
6.	Критерії оцінки роботи екскурсовода.
7.	Екскурсійна справа на зламі XX – XXI століть
8.	Особливості застосування методів екскурсійної діяльності у ринкових відносинах
9.	Організаційні зміни, організаційний розвиток і ефективність роботи екскурсовода
10	Організаційні структури управління екскурсійною справою
11	Особливості організації екскурсійної діяльності для сучасних туристичних підприємств
12.	Роль екскурсійної справи у діяльності суб'єктів туристичної індустрії (туристичних агентств та операторів)
13.	Закони, закономірності та принципи екскурсознавства
14.	Різновиди технологій прийняття управлінських рішень в екскурсійній справі.
15.	Методичні прийоми показу і розповіді

4. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Вид підсумкового контролю: залік

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
Т1	Т2	Т3	Т4	МКР	Т5	Т6	Т7	Т8	МКР	40	100

5	5	5	5	10	5	5	5	5	10		

Політика оцінювання

***Політика щодо академічної доброчесності*:** Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності, викладених у Положенні «Про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSgadrPl_/view) Виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб; не допускати списування під час проведення контрольних заходів (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з графіком консультацій викладача. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, переведення на індивідуальний графік з різних причин) навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівником курсу і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

Політика щодо визнання результатів здобутих шляхом неформальної освіти: Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол No10 від 28 жовтня 2019 року)» (https://drive.google.com/file/d/1o0CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Z0z1/view) допускається зарахування практичних занять, навчальних елементів та отримання додаткових балів при наявності сертифіката (свідоцтва, тощо) отриманого здобувачем у неформальній освіті (курси, тренінги) з вивчення тем охоплених змістовим наповнення курсу.

За умови проходження навчальних тренінгів на платформі Prometheus та інших фахових платформах виконання всіх завдань та отримання сертифікату, студент може отримати додатково 10 балів до підсумкової оцінки по освітній компоненті «Основи екскурсознавства».

Критеріями оцінювання є:

1. Контроль засвоєння лекційного і самостійно опрацьованого теоретичного матеріалу здійснюється на основі ***усної співбесіди, оцінювання письмового виконання завдань, тестувань.***

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навичок при виконанні практичних робіт здійснюється шляхом ***їх поточної перевірки й оцінювання***.

3. Контроль за виконанням ІНДЗ (за бажанням студента) здійснюється шляхом ***оцінювання виконаних проектів та усного індивідуального захисту дослідження.***

4. Матеріал для ***самостійної роботи студентів***, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (опитування, тестування, розв'язанні практичних завдань, задач, виконанні завдань самостійного опрацювання, кейсів). Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів (20 балів за участь у практичних заняттях, 5 балів – самостійна робота; 5 балів – контрольна робота); 2 модуль – 30 балів (20 балів за участь у практичних заняттях, з яких 5 балів – самостійна робота; 5 балів – контрольна робота).

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі заліку з врахуванням балів (оцінок) отриманих за два модулі. Залік проводиться в усній формі і передбачає відповіді на два теоретичні питання (1 питання – 10 балів; 2-е питання – 10 балів), розв'язання задачі (10 балів) та вирішення двох тестів (по 5 балів за кожен тест). Загальна сума балів, яку може отримати студент – 40 балів.

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і модульного контролю та результатів екзамену (як можливість отримання додаткових балів, якщо набрані протягом семестру бали не влаштовують студентів). У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

За модулями заповнюються відомості рубіжного контролю, які подаються і зберігаються на кафедрі. Скільки для повного забезпечення комунікації з викладачем використовується платформа дистанційного навчання Moodle, то фіксація набраних балів студентом під час вивчення курсу також ведеться у електронному додатку оцінювання на сторінці курсу.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали. Також, підсумкова оцінка може бути оскаржена здобувачем освіти, процедура регламентується Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань https://drive.google.com/file/d/16FPnHMJXd2al362HvDwmvoZ5uEih42ks/view

5. Засоби оцінювання

Методи навчання

– словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)

– практичні методи (практичні або ситуаційні завдання)

– наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)

– робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

– електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси, семінари, круглі столи, вебінари)

– самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни

Форми та методи оцінювання

– аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті;

– презентації результатів виконання завдань;

– презентація творчих завдань;

– підсумковий контроль – екзамен;

– інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали. Також, підсумкова оцінка може бути оскаржена здобувачем освіти, процедура регламентується Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань https://drive.google.com/file/d/16FPnHMJXd2al362HvDwmvoZ5uEih42ks/view).

Формою поточного контролю являється усний контроль, а саме: фронтальне, індивідуальне опитування; письмовий контроль: тестування, розв'язування задач, вирішення кейсів, ситуативних завдань; заповнення бухгалтерської документації.

Електронний контроль виконання завдань з курсу «Основи екскурсознавства», представлений на електронній платформі https://moodle.chnu.edu.ua

Формою підсумкового контролю є залік.

Рекомендована література:

Основна

1. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС., 2016. 248 с.
2. Герасименко В. Г. Організація надання туристичних послуг: навч. пос. Одеса: Атлант, 2014. 244 с.
3. Голубнича С. М. Основи екскурсійної справи: навчальний посібник. Донецьк, 2003. 156 с.
4. Зінченко В. А. Екскурсологія як туризмологічна наука. Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки. 2010. Випуск 8. С.211-223.
5. ДСТУ EN 15565:2016 (EN 15565:2008, IDT) Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів
6. Коротун С. І., Яковишина М. С. Театралізовані екскурсії як засіб реалізації туристичного потенціалу Рівненської області. Індустрія туризму і сфера гостинності в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : матер. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конфер. з нагоди 10-ої річниці створ. каф. туризму та готельн. госп-ва у Східноєвроп. націон. ун-ті ім. Лесі Українки, м. Луцьк, 27 вер. 2018 р. Луцьк, 2018. С. 62-65. URL: http://ep3.nuwm.edu.ua/11512/1/Teatralizovani%20ekskursii%20%D0%B7%D0%B0%D1%85.pdf
7. Коротун С. І., Яковишина М. С. Формування навчально-пізнавальної мотивації засобами сучасної екскурсійної діяльності. Університет і школа: перспективи співпраці : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Рівне, 19-21 квіт. 2018 р. Рівне : НУВГП, 2018. С. 38−40. URL: http://ep3.nuwm.edu.ua/9923/1/2018.pdf.zax.pdf

Додаткова

1. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. пос. Київ :Альтпрес, 2003. 104 с.
2. Мальська М. П., Худо В. В., Занько Ю. С. Організація туристичного обслуговування: підручник Київ : Знання, 2011. 275 с.
3. Писаревський І. М., Погасій С. О., Поколодна М. М. Організація туризму : підручник. Харків : ХНАМГ, 2008. 541 с.
4. Поколодна М. М. Організація екскурсійної діяльності : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
5. Удовиченко І. В. Музейна педагогіка: теорія і практика : науково-методичний посібник. Київ : Логос, Національний музей історії України, 2017. 72 с.
6. Яковишина М. С. Місце екскурсійної діяльності у соціальноекономічному розвитку територіальної громади. Децентралізація влади, проведення реформ в Україні. Сучасний стан та проблеми підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад : матеріали ІІ міжнар. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 13-14 груд. 2018 р.). Рівне, 2018. С. 221-223. URL: http://vadnd.org.ua/app/uploads/2018/12/Збірникматеріалів-конференції-ОТГ-2018-13-14-грудня-2018-р..pdf
7. Яковишина М. С., Пухович М. Ю. Екскурсійна діяльність як засіб реалізації туристичного потенціалу історико-культурної спадщини регіону. Туризм: наука, освіта, практика : зб. тез доп. міжн. наук.-практ. конф., 15-17 бер. 2018 р. Рівне, 2018. С. 179-183. URL: http://ep3.nuwm.edu.ua/11640/1/Ekskursijna%20diyalnist.pdf. zax.pdf

Інформаційні ресурси

1. Закон України про туризм : веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80
2. Інтерпретація культурної спадщини: Американський досвід для української практики URL: http://www.prostir.museum/ua/post/28593
3. Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу фахівцям туристичного супроводу URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1344-04
4. Деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1162-2019-%D0%BF
5. Туризм. Міністерство культури, молоді та спорту України : вебсайт. URL: https://mkms.gov.ua/content/turizm.html.
6. URL: 32 https://www.responsibletravel.com/copy/what-is-overtourism

8. The Transformational Travel Council. URL: https://www.transformational.travel/
9. Tourism for Sustainable Development Goals. URL: http://tourism4sdgs.org/
10.Tourism Statistics. URL: https://www.eunwto.org/toc/unwtotfb/current
11.UNWTO Tourism Highlights. URL: https://www.e-unwto.org/
12.Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії наукової бібліотеки НУВГП. URL: http://ep3.nuwm.edu.ua/